

ФРАЗЕОЛОГІЗМИ В ОФІЦІЙНО-ДІЛОВОМУ СТИЛІ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Писарська Н.В.

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків*

У роботі розглянуто питання використання різних типів фразеологічних одиниць в офіційно-діловому стилі української мови. Вказано, які з них вживаються частіше, а які – у поодиноких випадках.

За класифікацією В.В. Виноградова, усі фразеологічні одиниці поділяються на три типи: фразеологічні зрощення, фразеологічні єдності та фразеологічні сполучення [1, с. 32 – 33].

Використання сталих одиниць кожного типу пов'язано зі стилістичною приналежністю тексту. Відомо, що фразеологічні сполучення використовуються в офіційно-діловому стилі частіше, ніж єдності та зрощення.

Фразеологічні сполучення є стійкими зворотами, до складу яких входять як слова з вільним, так і слова з фразеологічно пов'язаним значенням («розв'язувати проблему», «мати голову на плечах»). Уживання фразеологічних сполучень у діловому мовленні зумовлене тим, що сполучення, не мають образності та емоційності, є стилістично нейтральними та не порушують норм та правил оформлення ділових паперів [2, с. 99 – 107].

Менш уживаними в офіційно-діловому стилі є фразеологічні єдності, тому що їх зміст дещо зумовлений значенням слів-компонентів. Прикладом таких сполучень слів є «прикусити язика», «тримати камінь за пазухою» та інші. Проте, використання фразеологічних єдностей також не є поширеним у діловому спілкуванні. Зрощення та єдності найчастіше використовуються у розмовному та художньому стилях, де рівень стандартизації тексту є мінімальним [3, с. 143 – 146].

Поодинокими є випадки вживання в офіційно-діловому стилі фразеологічних зрощень. Це стійкі вислови, значення яких не пояснюється значенням слів-компонентів. Дійсно, складно уявити в діловому мовленні такі звороти, як «розбити глек», «бити байдики» тощо. Це пов'язане з тим, що тексти офіційно-ділового стилю мають високий рівень стандартизації.

Отже, використання фразеологізмів у офіційно-діловому стилі є обмеженим, проте їх вживання можуть дещо прикрасити та урізноманітнити його сухість та офіційність. Однак, часто вживати фразеологічні одиниці у цьому стилі не варто, оскільки це є порушенням норм.

Література:

1. Симоненко Т. В., Чорновол Г. В., Руденко Н. П. Українська мова за професійним спрямуванням : навч. посіб. Київ : ВЦ «Академія», 2010. 272 с.
2. Тихоненко О. В. Становлення фразеології офіційно-ділового стилю української мови. Лінгвістичні дослідження: зб. наук. пр. ХНПУ ім. Г.С. Сковороди. Харків, 2018. Вип. 47. С. 99 – 107.
3. Мова української юриспруденції : навч. посіб. / В.М. Пивоваров, О.М. Єрахторіна, О.А. Лисенко та ін. Харків : Право, 2020. 330 с.